

*М.А. Єпіфанова, аспірантка
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Глобалізація економічних процесів, поглиблення міжнародного розподілу праці, формування світових товарних і фінансових ринків, інтегрування національних господарств у світову економічну систему зумовлюють суттєве зростання ролі валютних відносин, а відтак підвищують значення властивих державі функцій з їх регулювання. Реалізація завдання щодо оптимального регулювання економічних процесів має застосовуватися передусім на засобах і методах валютної політики, яка на сьогодні є однією з головних складових економічної політики держави. При цьому досягнення основних стратегічних і тактичних цілей валютної політики забезпечується через дві ключові форми її практичної реалізації: валютне регулювання та валютний контроль.

Валютне регулювання – це діяльність держави в особі уповноважених нею органів, що передбачає проведення законодавчих та організаційних заходів, котрі визначають порядок здійснення операцій з валютними цінностями на території країни. Іншими словами, валютне регулювання є однією з форм державного впливу на суб'єктів валютних відносин із метою реалізації відповідних цілей економічної політики держави, що забезпечується належним валютним законодавством. Відтак валютне регулювання можна розглядати як певний процес, який включає комплекс цілеспрямованих заходів держави зі стабілізації або зміни наявних валютних відносин.

Залежно від виду інструментів, що використовуються державою у процесі регулювання валютних відносин, виділяють пряме та опосередковане валютне регулювання.

При цьому прямим валютним регулюванням вважається перш за все сукупність законодавчих та нормативно-правових актів, а також адміністративних дій уповноважених державних органів, які визначають порядок проведення операцій з валютними цінностями. До адміністративних інструментів насамперед належать валютні обмеження.

Опосередковане валютне регулювання передбачає використання економічних важелів впливу на поведінку суб'єктів валютного ринку. Такими важелями передусім є відповідні монетарні та спеціальні економічні інструменти валютної політики.

Переважання прямих чи опосередкованих засобів валютного впливу визначають характер системи валютного регулювання – адміністративний або ліберальний. Адміністративне регулювання жорстко регламентує діяльність суб'єктів валютних відносин з проведення операцій із валютними цінностями. Ліберальне валютне регулювання спрямоване перш за все на поточну кон'юнктуру валютного ринку.

Валютне регулювання може здійснюватися як на національному, так і на наднаціональному, тобто міждержавному рівні, що передбачає узгодження і координацію валютної політики окремих країн, спільну реалізацію тих чи інших заходів із подолання кризових явищ на валютному ринку, розробку спільних регулятивних важелів впливу на валютні відносини стосовно третіх країн.

В Україні головним уповноваженим органом валютного регулювання, що видає нормативні акти у сфері валютної політики держави та використовує сукупність інструментів для впливу на валютні операції суб'єктів ринку, є Національний банк України.

Єпіфанова, М.А. Організаційні засади системи валютного регулювання [Текст] / М.А. Єпіфанова // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: зб. тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 травня 2010 р.): у 2 т. – Суми: УАБС НБУ, 2010. – Т. 1. – С. 76-77.